Participatiewet
Evaluatie beschut werk gemeente Twenterand over 2017 & 2018

Beschut werk
Zoals bekend is per 1 januari 2017 de voorziening beschut werk verplicht geworden vanwege wijzigingen in de Participatiewet.
Beschut werk is bedoeld voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Mensen die alleen kunnen werken in een ‘’beschutte’’ omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Zij hebben meer begeleiding en aanpassing van hun werkplek nodig dan van een reguliere werkgever is te verwachten. Beschut werk kan eenvoudig inpakwerk zijn, maar ook hoogwaardig productiewerk.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van ‘’nieuw beschut’’ werk aan mensen met een arbeidsbeperking. Gemeenten zijn vrij om te bepalen op welke manier en waar zij beschutte werkplekken aanbieden. Het salaris is tenminste het Wettelijk minimum loon. Streven is dat alle gemeenten in Nederland uiteindelijk ruim 30.000 beschutte werkplekken gaat organiseren. Het UWV beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor beschut werk. Als het UWV een positief advies geeft, is de gemeente verplicht om een beschutte werkplek aan te bieden. De gemeente mag alleen een plek weigeren als het aantal beschutte plekken voor de gemeente al is bereikt.

Aanpak
De 14 Twentse gemeenten werken op gebied van arbeidsmarkt en sociale zekerheid samen in het regionaal portefeuillehouder overleg arbeidsmarkt. In 2017 hebbende 14 Twentse colleges en daarna de regionale portefeuillehouders gezamenlijke standpunten ingenomen en een besluit genomen ten aanzien van het arbeidsvoorwaardenpakket, het dienstverband, het benaderen van de potentiele doelgroep en afspraken met het UWV.

Invulling werkgeverschap Soweco / Perspect
De Twentse gemeenten hebben de SWB (SW-bedrijf regio Midden Twente) en Soweco NV gevraagd een aanbod te doen voor de uitvoering van het formeel werkgeverschap. De gemeente Twenterand heeft ervoor gekozen het formeel werkgeverschap bij Soweco NV te beleggen. Gemeente Twenterand blijft materieel werkgever.

Werkomgeving
In de werkomgeving zijn het niet de werkzaamheden zelf die het werk typeren als beschut werk, maar het gaat om de mate van begeleiding en de aanpassing van de werkplek. De werkplek kan overal zijn, want het gaat over mensen die in staat zijn tot het verrichten van loonvormende arbeid, als er maar de mogelijkheid is om een beschutte werkomgeving te creëren. Maatwerk is daarbij het allerbelangrijkste: het aanbod moet aansluiten bij de mogelijkheden van de mensen.

Taakstelling Twenterand
De wettelijke taakstelling ziet er voor Twenterand als volgt uit:

Jaartal	Taakstelling	Gerealiseerde taakstelling
2017	5	5
2018	8	8
2019	11	9 (d.d. 31 januari 2019)
2020	Nog niet bekend	

Per jaar wordt in een ministeriele regeling het aantal te realiseren plekken per gemeente vastgesteld. Het cijfer betreft het aantal over het jaartal wat ultimo dat jaar gerealiseerd moet zijn.
Het college heeft eerder besloten om de wettelijke taakstelling te hanteren als doelstelling en plafond voor het invullen van de voorziening Beschut werk. Het niet nakomen van de taakstelling leidt tot een ministeriele aanwijzing en korting op de uitkering in het gemeentefonds.

Ervaringen uit de praktijk
Doelgroep
Nu we de eerste ervaringen hebben opgedaan in de praktijk rondom beschut werk wordt duidelijk dat het om een zeer kwetsbare doelgroep gaat. Zowel onze werkconsulenten als begeleiders van Soweco

/ Perspect geven aan dat het gemiddelde niveau van een persoon met een indicatie beschut werk lager is dan de doelgroep die voorheen via de SW gebruik maakte van beschut werk.
De begeleidingsbehoefte van de doelgroep is groter en vergt veel tijd en aandacht. Het gemiddeld IQ van de huidige doelgroep wordt geschat op 45/50. Ter vergelijk: het gemiddeld IQ binnen oud SW beschut was rond 65/70. De beperkingen van de doelgroep zijn zowel lichamelijk als verstandelijk. Ook bestaat de huidige groep uit relatief veel jongeren. De helft van de momenteel geplaatste kandidaten is jonger dan 23. Dit is te verklaren omdat deze jongeren nu vanwege hun arbeidsvermogen, want dat is wel degelijk aanwezig, aangewezen zijn op de Participatiewet en dus op beschut werk. Voorheen kwam deze doelgroep nadat zij van het VSO-PRO onderwijs af kwamen direct in aanmerking voor WAJONG van het UWV.

Ervaringen doelgroep

Over het algemeen zijn de ervaringen van de betrokkenen positief. Ze zijn blij met een werkplek en de waardering die ze daarvoor ontvangen. Ook het netwerk geeft aan blij te zijn (eindelijk) een passende plek te hebben gevonden voor zijn of haar naaste. Uiteraard gaat het met vallen en opstaan. Dit is inherent aan de doelgroep.

Ontwikkeling toekomst

Belangrijk om te benoemen is dat beschut werk geen voorziening is waar ‘’je je leven lang recht op hebt’’, zoals voorheen wel het geval was met de oude SW. Het kan zo zijn dat blijkt dat beschut werk niet de juiste plek is en dat de verschuiving naar dagbesteding een betere plek is voor een kandidaat. Zo kan het ook zijn dat, ondanks de kwetsbaarheid van de doelgroep, er voor sommige kandidaten wel degelijk ontwikkelpotentieel is. Dit zou kunnen betekenen dat beschut werk, na een aantal jaren, niet meer nodig is en een werkplek bij een regulier werkgever met de juiste begeleiding ook tot de mogelijkheden zou kunnen behoren. Dit zorgt ervoor dat er weer een beschutte werkplek beschikbaar komt voor iemand anders. Hoe dit zich in toekomst ontwikkeld is nu nog niet te voorspellen en blijven wij monitoren. Belangrijk aandachtspunt hierbij is ook hoe om te gaan met de flexwet. Gezien de doelgroep kan het ontwikkelen langer duren dan het maximale aantal contracten, waarna een vast dienstverband van toepassing is.

Concluderend kan gesteld worden dat de doelgroep waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn erg kwetsbaar is en we zo veel als mogelijk is, binnen het beschikbare budget, ons er voor moeten inzetten dat we voor deze groep een passende beschutte werkplek bieden. Maatwerk staat voor deze doelgroep voorop!

Financieel

De financiering van beschut werk bestaat voor gemeenten uit verschillende componenten:

a. Middelen voor begeleiding en de inzet van werkvoorzieningen in het Participatiebudget (onderdeel integratie-uitkering sociaal domein gemeentefonds). Het kabinet rekent met een gemiddeld bedrag van € 8.500,- per voltijdbaan per jaar. Omdat nog niet alle gemeenten voldoen aan de wettelijke taakstelling t.a.v. aantal plaatsingen is het budget dat de gemeente Twenterand momenteel ontvangt significant hoger en wel € 17.000,-.

b. Er wordt bespaard op het i-deel (BUIG-budget) doordat de doelgroep werkt binnen beschut werk. Wanneer deze mensen geen beschutte werkplek zouden hebben, zouden ze aanspraak maken op een bijstandsuitkering.

c. Het Lage Inkomens Voordeel (LIV). Dit belastingvoordeel geldt vanaf 1 januari 2017 voor werknemers die tussen de 100 en 120 procent van het minimumloon verdienen. Dat is dus ook mogelijk voor werknemers die beschut werk doen.

Volgens het Rijk zijn deze structurele middelen voldoende om een beschut werkplek te kunnen realiseren. Om gemeenten te stimuleren meer beschut werkplekken te maken, stelt het Rijk daarnaast tijdelijke middelen beschikbaar. In de periode 2016-2020 gaat het om 100 miljoen euro, verdeeld over drie maatregelen. Het gaat hier om een tijdelijke bonus van maximaal € 3.000,- per gerealiseerde werkplek.

Op basis van gemiddeld 32 uur zijn de kosten voor één beschutte werkplek € 20.000,- minus financiering (a,b,c) zijn de resterende gemeentelijke lasten € 2200,-.
De kosten/opbrengsten van beschut werk zijn meegenomen in de Twenterandse begroting en met de huidige aannames (o.a. over volume) hebben we voldoende dekking.

Aandachtspunten & vervolg

De verwachting is dat er naar alle waarschijnlijkheid in de komende jaren een wachtlijst beschut werk gaat ontstaan. Dit komt omdat de populatie in Twenterand groter is dan het aantal beschutte werkplekken dat we kunnen realiseren met het budget dat we als gemeente krijgen van het Rijk. Het is van belang om deze personen op de wachtlijst goed in beeld te houden. Voor met name de jongeren is het van groot belang dat zij wel op enige wijze geactiveerd worden. We zetten ons de komende jaren er voor in om deze jongeren niet uit het oog te verliezen en hen op de juiste manier te ondersteunen. Dit gaan we doen door goede contacten met VSO-PRO scholen te blijven houden en hierbij ook gebruik te maken van het RMC. Personen met een indicatie beschut werk en waarvoor nog geen beschutte werkplek beschikbaar is kunnen bijvoorbeeld een activeringstraject aangeboden krijgen met behoud van uitkering.
Ander belangrijk aandachtspunt zoals hierboven al eerder aangegeven is te blijven volgen hoe doorstroom naar regulier werk gerealiseerd kan worden i.r.t. de veilige garantie die een beschut dienstverband wellicht doet voorkomen (flexwet). Uitgangspunt is namelijk dat een beschutte werkplek niet bezet moet blijven worden door een persoon waarvoor het eigenlijk niet meer passend is.